

NARF

Revisorforeningen

Brønnøysundregistrene

Skattebetalerforeningen

Toll- og avgiftsdirektoratet

Skatteopplysningen

www.skatteetaten.no

m.fl.

Informasjon vedrørende ny merverdiavgiftslov og –forskrift

Lov 19. juni 2009 nr 58 om merverdiavgift (mval) med endringer 11. desember 2009 (Lov nr 129, Prop. 1 L (2009-2010), Innst. 4 L) trer i kraft 1. januar 2010, samtidig med forskrift til merverdiavgiftsloven (FMVA) fastsatt av Skattedirektoratet og Finansdepartementet 15. desember 2009.

1. Ny begrepsbruk

Begrepet ”geografisk virkeområde” (omtales merverdiavgiftsområde) brukes iht. mval. § 1-2 om det norske fastlandet og alt område innenfor territorialgrensen, men ikke Svalbard, Jan Mayen eller de norske bilandene. ”Avgiftsområdet” har tidligere blitt benyttet om de virksomhetsområdene som omfattes av gammel merverdiavgiftslov. Omsetning av varer og tjenester som en unntatt fra merverdiavgiftsloven, eksempelvis helse- eller undervisningstjenester, er etter gammel lov ”utenfor merverdiavgiftsområdet”. For å forebygge misforståelser må man se denne forskjellen.

Definisjoner fremkommer i § 1-3. Vi gjør spesielt oppmerksom på følgende:

”avgiftssubjekt”: den som er eller skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret. ”Avgiftssubjekt” har tidligere blitt brukt på de som faktisk har vært registrert. Etter ny lov omfatter begrepet også de som skulle vært registrert.

Det ligger ingen endring i begrepene ”unntak” og ”fritak”.

”Merverdiavgiftsregisteret” erstatter gammel lovs begrep ”avgiftsmanntall”.

2. Nye bestemmelser ifm. registrering i Merverdiavgiftsregisteret

Iht. mval. § 2-1 skal næringsdrivende og offentlig virksomhet registreres i Merverdiavgiftsregisteret når omsetning og uttak som er omfattet av loven til sammen har oversteg 50 000 kroner i en periode på tolv måneder. For veldedige og allmenntilgitt institusjoner og organisasjoner, er beløpsgrensen 140 000

kroner. **Vilkårene** knyttet til registrering i Merverdiavgiftsregisteret er ikke endret. Det er imidlertid innført **opplysningsplikt** om bankkontonummer og telefonnummer.

2.1. Meldeplikten

Samordnet registermelding skal **ikke** innsendes før beløpsgrensen er nådd, jf. mval. § 14-1 første ledd, jf. § 2-1. Meldeplikt som tidligere var allerede ved oppstart av virksomhet etter gammel lov § 27 første ledd første punktum er med andre ord ikke videreført.

2.2. Bankkontonummer og telefonnummer.

Det er pålagt å oppgi bankkontonummer ved søknad om registrering i Merverdiavgiftsregisteret, jf. mval. § 14-1 fjerde ledd, jf. FMVA § 14-1-1. Dette antas å øke riktigheten i Merverdiavgiftsregisteret samt å forebygge svindel, bl.a. fordi søker må legitimere seg for banken.

Det vil ikke være teknisk mulig å få levert registermelding elektronisk via Altinn uten å oppgi et bankkontonummer som fyller kriteriene for å være et nummer i norsk bank.

Det er også pålagt å oppgi telefonnummer ved søknad om registrering i Merverdiavgiftsregisteret, jf. mval. § 14-1 fjerde ledd, jf. FMVA § 14-1-1.

Mottas ikke opplysningene om bankkontonummer og telefonnummer, vil registreringsprosessen bli forsinket fordi skattekontoret da må sende ut en skriftlig forespørsel eller innhente opplysningen på annen måte.

2.3. Dokumentasjonskrav.

Det er pålagt å **vedlegge dokumentasjon** for oppnådd beløpsgrense ved søknad om registrering i Merverdiavgiftsregisteret, jf. mval. § 14-1 fjerde ledd, jf. FMVA § 14-1-1. Det vil ikke være teknisk mulig å få levert Samordnet registermelding elektronisk via Altinn uten å vedlegge noe dokumentasjon. Vær oppmerksom på at det er kun vedleggstypen 'Dokumentasjon-MVA' som skal benyttes for vedlegg til Merverdiavgiftsregisteret.

Spesielt om forhåndsregistrering: De som har anskaffelser over 250 000 kroner vedlegger dokumentasjon på dette uten videre forklaring. De som skal forhåndsregistreres av praktiske årsaker for eksempel ved varehandel, må skrive dette i et vedlegg. Dette fordi de teknisk vil bli avkrevd et vedlegg, selv om de i praksis ikke har fakturaer å vedlegge. De må laste opp et vedlegg og forklare at de ønsker forhåndsregistrering av praktiske årsaker.

Hensikten med dokumentasjonskravet er bl.a. å effektivisere arbeidsprosessen ved registerføring. Det forventes at skattekontoret framover vil motta dokumentasjonen uoppfordret. Mottas ikke slik dokumentasjon, vil registreringsprosessen dessverre bli forsinket fordi skattekontoret da må sende ut skriftlig forespørsel.

2.4. Gammel lov § 12, 4.ledd

Bestemmelsen i gammel lov om særskilt registrering dersom virksomhet drives i fellesskap er ikke videreført, dette fordi den har hatt liten betydning etter at selskapsloven ble vedtatt, jf. fellesskriv 12. juni 2007.

2.5. Virkningstidspunktet for frivillig registrering og fellesregistrering

I gammel merverdiavgiftslov var det ikke oppstilt noen særskilte bestemmelser om virkningstidspunktet for frivillig registrering og fellesregistrering. Det er nå presisert i § 14-1 tredje ledd at registrering tidligst kan skje fra og med den oppgaveterminen en elektronisk søknad er loggført i mottakssentralen og godkjent med kvittering, eller fra og med den oppgaveterminen en søknad levert på papir er postlagt. Dette er kodifisering av tidligere praksis.

2.6. Melding om utreden og sletting av fellesregistrering

Bestemmelsen i § 14-3 fjerde ledd er ny, og er en kodifisering av ulovfestet rett. Solidaransvaret består inntil melding om sletting er gitt.

3. Ny bestemmelse om vilkår for fradrag

Hovedregelen om rett til fradrag for inngående merverdiavgift i § 8-1 viderefører tidligere lov § 21 første ledd første punktum. Bestemmelsen er utformet som en generell fradragbestemmelse som gir fradragrett for anskaffelser som avgiftssubjekter gjør til bruk i den avgiftspliktige virksomheten, dvs. i virksomhet som har omsetning som ikke er unntatt fra merverdiavgiftsloven etter noen av bestemmelsene kapittel 3. Dette betyr at § 8-1 hjemler fradrag for inngående avgift på anskaffelser ikke bare for næringsdrivende som utelukkende driver virksomhet som omfattes av loven, men også for dem som både driver avgiftspliktig og ikke-avgiftspliktig virksomhet.

Fra **1.1.2011** iverksettes en ny bestemmelse i § 8-8 om betaling via bank (evt. foretak med rett til å drive betalingsformidling) som vilkår for fradrag for inngående merverdiavgift. Unntak er innført når samlet betaling utgjør mindre enn 10 000 kroner, dvs. at transaksjoner under denne beløpsgrensen ikke omfattes av ordningen med fradragsekt. For å unngå omgåelser ved anvendelsen av beløpsgrensen, er det i forarbeidene pekt på at det ikke godtas at betaling for en vare eller tjeneste blir splittet opp i flere betalingsstransaksjoner. I slike tilfeller vil det være den samlede betalingen for varen eller tjenesten som skal vurderes opp mot beløpsgrensen.

Hensikten med bestemmelsen er av kontrollmessig art ved at den bidrar til å redusere antallet betalingsstransaksjoner som det i ettertid kan være vanskelig eller umulig å avklare realitetene i.

4. Nye bestemmelser om klager og Klagenemnda for merverdiavgift (klagenemnda)

Merverdiavgiftsloven § 19-1 er en videreføring av tidligere lov § 57 første og annet ledd og § 58. En forskjell er at dispensasjonsadgangen for å tillate at saker med verdi under 15 000 kroner kan behandles av klagenemnda, er flyttet fra nemndas leder til Skattedirektoratet. Etter lovendring 15. desember 2006 nr. 73 (i kraft 1. januar 2008) behandles klage over vedtak om registrering eller sletting i

Merverdiavgiftsregisteret av klagenemnda når det samtidig klages over vedtak etter § 18-1 som har direkte sammenheng med registrerings- eller slettingsvedtaket.

Etter § 19-1 annet ledd er det ikke klagerett dersom klagegjensstanden utgjør mindre enn 4 000 kroner, renter ikke medregnet. Skattedirektoratet kan imidlertid samtykke i at både saker under 4 000 kroner, og saker mellom 4 000 og 15 000 kroner, kan bringes inn for klagenemnda dersom de har prinsipiell interesse. Denne kompetansen til å samtykke i nemndsbehandling lå tidligere hos klagenemndas leder, men er i ny merverdiavgiftslov av praktiske årsaker lagt til Skattedirektoratet.

I ny merverdiavgiftslov er Finansdepartementets omgjøringsrett avløst av en søksmålsrett for staten overfor vedtak fattet av klagenemnda, jf. § 20-2. Etter § 20-2 kan staten ved søksmål få prøvet om et vedtak fattet av klagenemnda skal oppheves helt eller delvis fordi det bygger på feilaktig faktisk grunnlag eller uriktig oppfatning av et rettsspørsmål. Dette gjelder likevel ikke vedtak truffet på grunnlag av en bindende forhåndsuttalelse etter kapittel 17.

Bestemmelsen er ny og erstatter bestemmelsene i gammel forskrift nr 17 § 4 om adgang for Finansdepartementet til å omgjøre vedtak fattet av klagenemnda. Etter forskriften § 4 første og annet ledd kunne departementet omgjøre et vedtak der en antok at avgjørelsen ville få betydning utenfor den enkelte sak og nemndas vedtak var truffet i strid med loven eller forskrift gitt med hjemmel i loven, eller for øvrig måtte anses ugyldig, i tillegg til vedtak hvor nemndas skjønnsutøvelse var åpenbart uriktig. Dersom Finansdepartementet nå vil omgjøre et vedtak fattet av klagenemnda, er departementet henvist til å bringe avgjørelsen inn for domstolene til overprøving. Begrunnelsen for denne lovendringen er at Klagenemnda for merverdiavgift, i egenskap av å være et uavhengig klageorgan, bør ha siste ord i den administrative klagebehandlingen innenfor sitt lovbestemte ansvarsområde. Når en likevel åpner opp for en søksmålsadgang til erstatning for omgjøringsadgangen, er det i første rekke ut fra departementets ønske om å ha en "sikkerhetsventil" for de tilfeller at klagenemnda treffer avgjørelser som staten ikke ønsker skal bli stående. Det antas at adgangen bare vil bli brukt hvor det gjelder saker av prinsipiell art eller av stor provenymessig betydning. Endringen medfører at departementets adgang til å få endret et vedtak fattet av klagenemnda nå er den samme som for vedtak fattet av nemndene etter ligningsloven og Klagenemnda for petroleumsskatt.

Finansdepartementets søksmålsadgang etter merverdiavgiftsloven § 20-2 innebærer en innsnevring i forhold til den tidligere omgjøringsadgangen, da en ikke lenger kan overprøve nemndas skjønnsutøvelse.

5. Gammel lov § 70.

Ett av formålene med den nye loven er å utforme et mer tilgjengelig regelverk. I forbindelse med lovarbeidet har Finansdepartementet derfor foretatt en gjennomgang av tidligere § 70-vedtak og avvirket alle vedtak som ikke er uttrykkelig videreført i enten lov eller forskrift eller som fornyes i form av et nytt enkeltvedtak. Av slike vedtak som nå er formalisert, kan nevnes § 3-7 femte og sjette ledd (unntak for formidling av kunstverk og for bytte av kunstverk mellom offentlige museer mv.), § 3-9 tredje ledd (unntak for tjenester fra medhjelpere til namsmyndighetene i forbindelse med tvangssalg), § 4-11 tredje ledd (beregningsgrunnlaget ved innførsel av tanntekniske produkter), § 6-4 (fritak for menighetsblad, skoleaviser og gatemagasin), § 6-10 fjerde ledd (fritak for flysimulatorer), § 6-29 tredje ledd (fritak for meglertjenester til norske redere knyttet til fartøy i utenriks fart eller

petroleumsvirksomhet til havs) og § 10-2 (refusjonsordning for fremmede lands ambassader og konsulater).

6. Endringer i Samordnet registermelding

I tillegg til nye poster for bankkontonummer og telefonnummer, vil Samordnet registermelding utvides med flere nye poster, blant annet om planlagte og foretatte anskaffelser. Det blir i tillegg egen avkrysning for søknad om tilbakegående avgiftsoppgjør med påfølgende dokumentasjonskrav.

Meldingen inneholder flere poster enn tidligere, bl.a. for å forenkle næringsvurderingen, gi et bedre bilde av virksomheten mv. I tillegg er det gjennomført noen mindre endringer.

Elektronisk Samordnet registermelding i Altinn vil være oppdatert **4.1.2010**. Søkere oppfordres til å benytte den elektroniske meldingen, da det vil ta noe tid før papirmeldingen blir oppdatert.

Både elektronisk og papirversjon av meldingen kan hentes på www.brreg.no.

8. Diverse informasjon.

- Merverdiavgiftshåndboken antas å bli tilgjengelig i slutten av januar 2010 som betalingstjeneste/abonnementstjeneste via Lovdata, Gyldendal Rettsdata, DIB Kunnskap og Sticos. Papirversjonen vil foreligge i begynnelsen av mars. Pga. sperrefrist blir den ikke tilgjengelig på www.skatteetaten.no for en måned etter at papirutgaven foreligger.

Med hilsen

Nina Hognes
seksjonssjef
Forebyggings- og kontrollavdelingen, forebygging
Skattedirektoratet

Anne Jorunn Troberg